

TOSHKENT OQSHOMI

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

Баҳоси келишилган нархда

№ 10 (14,165) 2024 ЙИЛ 14 МАРТ, ПАЙШАНБА

Шаҳар ижтимоий-сиёсий газетаси

@toshkand.uz

@toshkandUz

@toshkandUz

@toshkandUz

@toshkandUz

АНОНС

ТИЛ БИЛГАН – ЭЛ БИЛАДИ

ЛОГИСТИКА:
СОҶА ТАҲЛИЛИ

ЭЛЕКТРОН
ТАМАКИНИНГ ФОЖИАСИ

"TASHKENT CITY MALL"

ХАЛҚ ХИЗМАТИДА

Маълумки, бугунги кунда Тошкент йирик мегаполисга айланмоқда. Аҳоли сони ҳам, ташиф буюраётган сайёҳлар сони ҳам тобора ортиб бормоқда. Демак улар учун муносиб шароит яратиш, меҳмонлар учун мамлакат имиджини кўрсатиб бера оладиган замонавий иншоотлар инфратузилма объектларини бунёд этиши керак ва шундай бўлмоқда ҳам.

"Tashkent City Mall" – замонавий тижорат ва хизмат турларини бир жойда жамлаган йирик мажмуа. Мажмуа кўп функцияли бўлиб, замонавий тижорат ва хизмат турларини қамраб олган. 5 қаватда савдо дўконлари, ресторан ва кафелар, кўнгилочар ўйинлар ва спорт майдонлари жойлашган. Ер остида 2 қаватли автотураргоҳ бор.

Марказда дунёнинг энг олди брендлари шохобчаларини очган. Улар орасида биринчи марта Ўзбекистон бозорига кириб келаётганлари ҳам талайгина.

Улкан майдонда болалар ва катталар учун ёпиқ ўйингоҳлар мавжуд. Шунингдек, 14 та кинотеатр ташкил этилган. Бир сўз билан айтганда, бу ерда одамлар харид қилиши, дам олиши, спорт билан шуғулланиб, вақтини чоғ ўтказиши учун барча шароитлар яратилган.

Мажмуа бир кунда 60 минг кишига хизмат кўрсатиш қувватига эга. Унда 3 мингдан зиёд киши иш билан таъминланади.

Абдуазиз Абдураззоқов,

Халқ депутатлари Шайхонтоҳур туман кенгаши депутати:

– Тошкент шаҳрининг Шайхонтоҳур тумани марказида "Tashkent City"нинг барпо этилиши пойтахтимизнинг ташриф қозоғига айланиб бормоқда. Асли бу жойлар Шайхонтоҳур туманининг "Уқчи" маҳалласига тегишли бўлиб, авваллари бу ерларда тор кўчалар, умуман инфратузилмаси талаб даражасига жавоб бермас эди. Қисқа муддатларда "Tashkent City"нинг босқичма-босқич қурилиши Янги Ўзбекистоннинг юзига айланиб бормоқда. "Tashkent City"га 500 миллион АҚШ доллардан ортиқ инвестиция жалб қилиниши орқали 10 минг ўринга яқин иш жойлари яратилишига эришилди. "Tashkent City Mall"нинг ўзида 3000 га яқин ишчи ўринлари яратилди. Ушбу мажмуанинг яна бир қулайликларидан бири автотураргоҳга бир вақтнинг ўзида 2500 та автотранспорт воситасини жойлаштириш мумкин. Бундан ташқари, йирик бренд дўконларининг очилиши аҳолимиз буни анчадан бери кутган ва бу яхши янгиликлардан бири бўлди. Бирлашган Араб Амирликлари, Америка Қўшма Штатлари, Россия каби йирик давлатларнинг йирик оқатланиш шохобчалари билан шартномалар тузилди. Бу ҳам пойтахт аҳолиси ва меҳмонлари учун яхши янгилик. "Tashkent City Mall" 250 минг квадрат метрдан ортиқ майдонга қурилган бўлиб, шундан 100 минг квадрат метрини хорижий ва маҳаллий ишлаб чиқарувчи тадбиркорларга берилди. Бу ҳам тадбиркорлар учун катта қулайлик. Илгари бундай брендларни биз фақат чет эл сафарларида бўлган пайтларимизда кўрадик.

Улкан мажмуа бир пайтнинг ўзида минглаб меҳмонларни сиғдира олади. Бугун харид қилиш, спорт билан шуғулланиш, мароқли ҳордиқ учун барча имкониятларни жамлаган мажмуа ўрни бир пайтлар эски маҳалланинг эски кўчалари эканлигига ишониш қийин.

Мухтор Илҳомов,

Учтепа туманидаги "Учтепа" МФЙ раиси:

– Биз ёшлигимизда шу ерларда катта бўлганмиз. Бу жойлар олдин қўрқинчли, пасткам, кичкинагина уйлар, қоп-қоронғи жин кўчалардан иборат эди. Ҳозир энди бу мажмуани келиб кўриб, ич-ичимдан шундай хурсанд бўлиб кетаяпман. Чунки чет элларга борганимизда мана шундай мажмуаларни кўриб ҳавасимиз келарди. "Қачон бизда ҳам шундай марказлар қурилар экан?", дердик. Мана бу ерга келиб, инсонлар харидларни амалга ошириш билан бирга маза қилиб ҳордиқ ҳам чиқариб кетади.

Диёр Умаров,

Олий таълим, фан ва инновациялар вазирлиги бўлим бошлиғи:

– Мен чет элда ўқиган вақтларимда энг йирик савдо ва кўнгилочар мажмуаларда бўлганман ва бемалол айтишим мумкинки, бу "Tashkent City Mall" хориждаги ҳеч қайси мажмуалардан қолишмайди. Бу ердаги яратилган шароитлар, дўконлар, озиқ-овқат, кўнгилочар ва бошқа шохобчалар ўйлайманки, шаҳримиз аҳолиси, пойтахтимиз меҳмонлари ва хорижлик сайёҳлар учун ҳақиқий кўнгилочар марказ бўлди, десам адашмаган бўламан. Ушбу мажмуанинг яна бир ютуғи, унинг одамлар учун қулай бўлган ҳудудда жойлашганлигидир. Яъни, метро яқин, жамоат транспортлари кўп қатнайдиган ҳудуд.

3-4 кун аввал хориждан нуфузли раҳбарлар ташриф буюришди. Биз ўйлаб ўтирмай, биринчи навбатда "Tashkent City Mall"га олиб келдик. У аввал ҳам Ўзбекистонга келган экан. "Қисқа муддатда шундай нарсани қурилганлигини ҳақиқий мўъжиза", деб ҳайратланди. Мен учун ҳам бу жуда катта ғурур ва фахрдир.

Дарҳақиқат, ушбу мажмуа пойтахтнинг қоқ марказида жойлашганлиги аҳоли ва меҳмонлар учун қулай локациядир. Шу боис илк кунлардан оқ савдо ва кўнгилочар мажмуа юртдошларимиз билан гавжум.

Ҳалим Бозоров:

– Шунингдек, ўз кўзимиз билан кўрайлик, деб келдик. Мана ҳақиқий мустақил Ўзбекистонга ярашадиган, Тошкентимизнинг кўркига янада кўрк қўшадиган мажмуа бўлибди. Ўзимиз ҳам хурсандмиз. Юртбошимиз ажойиб бир ташаббусларни қиляпти. Илоҳим, кўз тегмасин. Барча ислохотлар бу – халқимиз учун бўлмоқда. Мана шу мажмуани ҳам ушбу ислохотларнинг яна бир намоянаси, дейиш мумкин.

"Tashkent City Mall"нинг бир қисмини беш юлдузли меҳмонхона ташкил этади. Меҳмонхона 31 қаватдан иборат бўлиб, бир вақтнинг ўзида 500 кишига хизмат кўрсатиш имкониятига эга бўлади. Унда юқори мартабали меҳмонлар учун шароитлар, 273 та стандарт хона ташкил этилади.

Шунингдек, катта ва кичик конференция заллари, очик ва ёпиқ сузиш ҳавзалари, ресторан ва кафетерия хизмат кўрсатади. Бинода замон талабига мос "Ақли уй" тизими ҳамда тезюрар лифтлар ўрнатилган.

Меҳмонхона май ойида ишга туширилиши режалаштирилган. Бу ерда яна 500 киши доимий иш ўрнига эга бўлади.

Шоҳида АБЗАЛОВА тайёрлади

ЛОГИСТИКА: СОҶА ТАҶЛИЛИ

Бутун дунё бўйлаб ривожланган ва ривожланаётган соҳалардан бири бу – логистикадир. Товарларни маълум ҳудуддан белгиланган манзилга етказишдаги барча машаққат аини шу ходимлар зиммасида. Ҳар касбнинг қийинчилиги бўлганидек, ўзига хос тарафлари ҳам бор. Логистика ҳам ўзининг серқирра эканлиги билан айниқса ёшлар ўртасида ривожланмоқда.

Соҳанинг ютуқ ва камчиликлари, истиқболда қилиниши керак бўлган ишлар юзасидан малакали логист Соҳибжон Юлдошов билан суҳбатлашдик.

– Логистика касбми ёки бизнес?

– Логистика аслида касб. Лекин кўпчилик 5-6 йиллик иш стажига эга бўлганидан кейин ўз бизнесини бошламоқда. Яъни бу вақт оралиғида унинг ишлаш тамойиллари ва касбнинг сир-асрорларини ўрганиб олишади. Ўзбекистон шароитида ҳозирча бу касб. Чунки бизнесга айлантириш жуда катта меҳнат ва маблағ талаб қилади. Логистика яқин 5 йил ичида жуда кенг тарқалмоқда. Ўзбекистонда асосан Америка билан ҳамкорликда ишлайдиган корхоналар кўп. Бунинг асосий сабаби юртимизда ишчи кучи Америкага қараганда кўпроқ ва арзонроқ. Соҳа ривожланишининг ютуқли тарафи шундаки мамлакатимизда инглиз тилини ўрганаётган ёшлар жуда кўпчиликни ташкил қилади. Бундан ташқари, талабалар учун бу йўналиш жуда қулай. Чунки вақт оралиғи турли хил бўлганлиги сабабли, дарсдан кейин бемалол ишлаш ва яхши пул топиш имконияти бўлади.

Энг эътироф этиш керак бўлган жиҳати, хорижий тилни тажрибада синаш имкониятидир. Ўзимдан мисол қилиб айтадиган бўлсам: логистикага энди кириб келаётган пайтимда инглиз ва рус тилида талаффуз билан боғлиқ камчиликлар бор эди. Бугунги кунга келиб эса тил билиш даражама ҳар иккала тилда ҳам анча юқорилади. Хулоса қилиб айтганда, ким бу соҳани танлашидан қатъий назар иш деб қараса, оддий ишчи бўлиб қолавереди. Жиддий мақсад билан ҳаракат қилиб, уни ўз бизнесингизга айлантиришингиз мумкин.

– Ўзбекистон шароитида логистикадан қанчагача пул топиш мумкин?

– Сиз соҳада ким бўлиб ишлашингизга қараб ойлик иш ҳақи белгиланади. Логистикада юк олувчи, юкни олишга бораётган пайтда ёки йўлга чиққан пайтда назорат қилувчи каби турли йўналишларда вазифалар мавжуд. Ўзбекистон шароитида ўртача 10 млн.дан 15 млн. сўмгача ва ундан ортиқ ойлик олиш мумкин. Қанча маош олишингиз асосан тажрибага боғлиқ. Қилган иш ҳажмига қараб ойлик белгиланади. Ишга олувчи компаниялар одатда бир хил ойликни ваъда қилишмайди.

Масалан, логистикага энди кириб келган инсон умуман тажрибаси йўқ бўлса ҳам, бошланишига 2 млн. сўмдан 3 ярим млн.гача ойлик олади. Юқорида таъкидлаганимдек, бу ҳам ўзининг меҳнатига яраша белгиланади. Айтиб ўтишим керакки, логистикада маошлар асосан АҚШ долларларида ҳисобланади, лекин банк картасига сўмда туширилади. Тажрибада 3-4 ой ичида ишни яхши ўзлаштириб, 1000 АҚШ долларигача ойлик маош олганлар ҳам кузатилади.

Юртимизда асосан логистик атама билан айтсак брокерлик фаолияти кўпроқ кузатилади. Бу ҳам логистиканинг ичидаги соҳа бўлиб, уларнинг вазифаси Ўзбекистон ичида юкни бошқасидан олиб, етказиб бериш учун техникаларни топиб беришдан иборатдир. Бундай фирмаларнинг сони кундан-кунга мамлакатимизда кўпайиб бормоқда.

Шунингдек, бухгалтер ва хавфсизлик бўйича ишларни амалга оширадиган ишчилар ҳам бор. Улар ҳам белгиланган вазифаларига қўра, ойлик маош олишади. Одатда бухгалтерлар 2 та ёки ундан кўпроқ корхоналар билан биргаликда иш фаолиятини ташкил этади. Сафети (Safety) департамент, яъни хавфсизлик департаментида ишлайдиганларнинг вазифаси эса ишга қабул қилинаётган янги ҳайдовчилар тарихини текшириш, юклар етказиб бериш чоғида шикастланса, уларнинг суғуртаси билан боғлиқ амалиётларни ўтказишдан иборатдир.

– Соҳанинг энг қийин жиҳатлари қайси деб ўйлайсиз?

– Логистикада энг қийин жиҳат бу – вақт оралиғи. Яъни ҳамма давлатларда соатлар оралиғида турлича фарқлар бор. Мисол учун Америка ва Ўзбекистон ўртасида 11 соатлик фарқ бор. Бизда маҳаллий вақт билан соат 17:00 бўлганида, у ерда соат 08:00 бўлади. Америкада иш вақти соат 08:00дан 17:00 гачани ташкил этади. Бу сизнинг иш вақтингиз Тошкент вақти билан соат 17:00дан ярим тунги 03:00гача деганидир. Тунги уйқунинг камлиги кейинчалик жиддий касалликларга олиб келиши барчамизга маълум.

Яна бир муҳим жиҳат, ишимизда турли тил эгалари билан гаплашишимизга тўғри келади. Тунги уйқу вақтидаги стрессли ҳолатлар кўз касалликлари билан бирга, бел ва бўғин оғриқлари билан боғлиқ хасталикларга олиб келади. Юқоридаги ҳолатлар офис ишчиларида кузатилади. Лекин соҳада яна бошқа йўналиш ишчилари ҳам бор. Уларнинг машаққати меҳнат тақсмотига қараб кўпаяверади.

– Логистика соҳасини ривожлантириш учун қандай таклифлар берасиз?

– Жуда ҳам ўринли савол бўлди. Эътибор беришимиз керак бўлган соҳанинг ривожланишида муҳим аҳамият касб этадиган факторлардан энг муҳими бу – ҳайдовчиларга қулайлик яратиш, деб биламан. Чунки узоқ йўлга оғир юк ортадиган машиналарга ва уларнинг ҳайдовчиларига хизмат кўрсатадиган шохобчалар кам, деярли йўқ дейиш мумкин. Ҳайдовчилар юк машиналарини тўхтаб туриш учун махсус жойларга жойлаштиришлари тирбандликлар ва ножўя оқибатларни олдини олади. Агар тўхтаб туриш майдончалари йўл юзидан ичкарироқда, ҳаракат хавфсизлигига дахл қилмайдиган бўлса, содир бўлиши мумкин бўлган йўл-транспорт ҳодисаларининг олди олинган бўлар эди. Майдончаларда юк машиналарини ювиш, техник кўриқдан ўтказиш учун шароитлар яратиш керак. Бундан ташқари, ҳайдовчилар дам олиши учун барча шароитларни ўз ичига олган меҳмонхоналарнинг қурилиши соҳа ходимларининг қийинчиликларини камайтиради.

Иш фаолиятим туфайли турли вилоятларга сафар қилганман. Соҳамдан келиб чиқиб, йўлни таҳлил қилганимда кўнгилни хира қиладиган ҳодисаларга кўп мартаба дуч келганман. Масалан, йўл четидаги ариқ бўйларида тўхтаб юк машинасини ювган ҳолатлар. Экологик тизим ва ичимлик суви танқислиги ҳақидаги муаммоларга қарши кураш олиб борилаётган бир пайтда ҳар қандай кичик бўлиб кўринган жиҳатларни ҳам кўздан қочирмаслик лозим.

Яна бир ҳаётий мисол келтирмоқчиман. Ўзим Чирчиқ шаҳрида яшайман. Биз тарафда юк машиналари серкатнов. Уларнинг тўхтаб туриши учун махсус ҳудудларнинг ажратилмаганлиги оқибатида йўл четида тўхтаб, қолдириб кетиш ҳолатлари кўп учрайди. Бу тирбандликларга олиб келади. Кечкурун ёки кўриш масофаси чекланган пайтларда юк машиналарининг оғоҳлантирувчи чироқлари ёқиб қўйилмаганлиги инсон ҳаётига хавф туғдирувчи автохалокатларга олиб келиши мумкин.

Хулоса ўрнида айтиш жоизки, ҳар бир соҳанинг ўзига яраша машаққати ва роҳати бор. Логистика ҳам келажаги порлоқ, бироқ меҳнати оғирроқ соҳалардан биридир. Инсон ўз меҳнати орқасидан обрў-эътибор, бойлик топади. Турли йўللар билан осон пул топиш илинжида бўлган ёшларга бу суҳбатимиз орқали – “текин пишлоқ қопқонда бўлиши”ни эслатиб ўтдик. Яшаётганимиз ахборот асрида янги касблар ва соҳалар кундан-кунга кўпаймоқда. Соҳа ҳақида тўлиқ маълумотга эга бўлмасдан туриб, уни осон дейишга шошилманг.

Умида ҲАҚБЕРДИЕВА тайёрлади

Никотинли суюқлик таркибига инсон соғлиғи учун зарарли бўлган хушбўй таъм берувчи ва ҳид тарқатувчи кимёвий моддалар қўшилади. Бундай моддаларнинг 7500 дан ортиқ тури мавжуд. Электрон сигарета оддий сигаретани ташлашга ёрдам бермайди. Аксинча никотинга қарамликни орттиради.

Агар мантиқий фикр юритсак, никотин инсон организмга қайси усул билан тушишининг фарқи йўқ – у барибир инсон саломатлигига ўта зарарли таъсир қилади. Олимлар томонидан ўтказилган тадқиқотларга кўра, унда заҳарли маҳсулотлар борлиги аниқланган. Ҳали-ҳамон тадқиқотлар давом этаётгани боис, инсонлар яна қандай зарарли моддаларни ўз хошишларига кўра истеъмом қилаётганини билмайдилар. Биз эса бу масалага янада ойдинлик киритиш мақсадида **Соғлиқни сақлаш вазирлигининг тамакига қарши курашиш бўйича бош мутахассиси Шуҳрат Шукуров** билан суҳбатлашдик.

– Сўнги йилларда электрон сигареталарни истеъмом қилиш кескин ортиб бормоқда. Бунга нималар сабаб бўлмоқда?

– Электрон тамакилар ўзининг жозибдорлиги, яширин истеъмомчилар талабига мослаб ишлаб чиқарилганлиги боис шубҳа уйғотмайди. Баъзи электрон сигареталар оддий тамаки маҳсулотларига ўхшасада, уларнинг айримлари болалар ва ўсмирларни ўзига жалб қилиш учун кундалик ишлатиладиган буюмлар масалан, болалар мультфильмларидаги суратлар туширилган ручкалар, USB-флеш карталар шаклида ишлаб чиқарилмоқда. Ароматизаторлар электрон сигареталардаги зарарлилик хусусиятини янада кучайтиради. Шунингдек, улар никотинли аэрозолнинг аччиқ, ёқимсиз таъми ва ҳидини яширади. Бу эса атрофдагиларда электрон сигареталарни синаб кўришга бўлган мойиллигини оширмоқда.

– Никотинни организмга қандай таъсири бор?

– Биламизки, электрон сигареталарнинг бир марталик ва кўп марталик ишлатиладиган турлари мавжуд. Унинг кўп ишлатиладиган тури алоҳида никотинли ёки никотинсиз суюқликларни қиздириш оқибатида тайёрланади. Бу эса никотинли суюқликлар таркибига 0 миллиграмдан 66 миллиграмгача бўлиши мумкин дегани. Яъни бу битта электрон сигарета учта оддий сигарета қутисига тенг дегани. Болаларга қандай таъсири борлиги ҳақида тўхталадиган бўлсам, хотирасини сусайтиради, билим олиш қобилиятининг пасайиши ва дарсларни ўзлаштиришига салбий таъсир кўрсатади. Баъзан бу маҳсулотлардан заҳарланиш ҳолатлари ҳам кузатилиши мумкин ва бу таҳликали неврозларга, марказий асаб тизимига таъсир қилади. Агарда улардан узоқ ва доимий фойдаланилса, нафас йўллари ва ўпкага зарар етказади. Иммуниететни пасайтиради, юрак касалликларини ривожлантиради. Бунинг оқибатида нафақат чекувчида балки ён атрофдагиларида ҳам йўтал, бронхит, астма ва сурункали касалликлар ҳам кузатилиши мумкин.

– Жаҳонда ва Ўзбекистонда бу маҳсулотнинг ўрни қандай?

– Умуман тамаки маҳсулотлари ва оддий сигареталарни чекиш дунё бўйлаб камайиб бормоқда. Яъни охириги 15 йил ичида тахминан 25 фоизга камайган. Эндиликда тамаки саноати ўзининг бизнесини ривожлантириши учун бошқа янги тамаки маҳсулотларини, замонавий, инновацион маҳсулотларни ўйлаб топишга ва уларни аҳоли орасида оммалаштиришга ҳаракат қилишмоқда. 60дан зиёд мамлакатлар ўртасида ўтказилган тадқиқотлар шунини кўрсатдики, мактаб ёшидаги болалар ўртасида электрон сигареталарни истеъмом қилиш даражаси тахминан 9 фоизга ошган. Бундан ташқари, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти билан ҳамкорликда 2014-2019 йилларда 18-69 ёшдаги инсонлар орасида сўровнома ўтказилган. Бу сўровномада умуман тамаки маҳсулотларини истеъмом қилиш биров камайганига гувоҳ бўлган эдик. 2021 йилда эса мактаб ўқувчилари ўртасида ўтказилган сўровномада тахминан 2-3 фоизга тенг бўлган. Ўғил болаларда бу кўрсаткич сал кўпроқ, қизларда эса камроқни ташкил қилган. Эътиборли жиҳати шундаки, чекиш даражаси 18-29 ёшдаги инсонларда, ундан катта ёшли аҳолиларга қараганда 2 баробар кўп бўлган. Бу кўрсаткичлар шундан далолат берадики, юртимизда ҳам замонавий электрон тамакилардан фойдаланиш аста-секинлик билан кўпаймоқда.

– Электрон сигареталарнинг табиатга зарари борми?

– Албатта, зарари бор. Айниқса 1 марта ишлатиладиган электрон сигареталар табиат учун катта хавф туғдиради. Таркибига заҳарли моддалар: кўрғошин, кадмий, симоб, никель, рух ва бошқа моддалар борлиги сабабли, фойдаланилган электрон сигареталарни умумий чиқиндиларга қўшиб бўлмайди. Уларнинг таркибий қисмида литий-ионли батарея аккумулятор бўлиб, қурилма бир марта ишлатилгандан кейин батарея билан ташлаб юборилади. Пластмассадан тайёрланган батарея утилизация қилиниши ва қайта ишланиши зарур. Улар бошқа маиший чиқиндиларга аралашиб кетса аста-секин қопламаси емирила бошлайди. Хавфли элементлар тупроққа кейин ер усти ва ер ости сувларига тушади. Батареялар чиқинди ёқиладиган заводга бориб қолса, заҳарли бирикмалар атмосфера ҳавосини ифлослайди. Табиатга мана шундай хавф туғдириши муносабати билан Франция, Бельгия, Буюк Британия, Германия каби Европа мамлакатлари электрон сигареталарни тақиқлаш масаласини кўриб чиқмоқда.

– Тамаки маҳсулотларини ўзимизда ҳам чеклаш масаласига тўхталсангиз.

– Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг топшириғига кўра, тамаки маҳсулотларини болалар орасида кескин чеклаш масаласи ўрганиб чиқилди. Ҳозирги кунда Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги билан ҳамкорликда қонун лойиҳаси ишлаб чиқилди. Унда электрон сигареталарнинг барча турларини Ўзбекистонга олиб кириш, Ўзбекистонда ишлаб чиқариш, унинг ҳудудда реализация қилиш ва Ўзбекистон ҳудудлари орқали транзит қилишни тақиқлаш масаласи кун тартибига қўйилди. Таклифлар асосида ушбу қонун лойиҳаси устида қайта ишлаб, жамоатчилик муҳокамасига қўйиш кўзда тутилган.

ЭЛЕКТРОН РОЖУАСИ ТАМАКИНИНГ

Бугун жамоат жойларида турли ёшдаги эркакларнинг электрон тамаки чекаётганига гувоҳ бўламиз. Ачинарлиси, улар орасида аёллар ва ўсмирлар ҳам учрайди. Чекадиганлар ичида кўпинча электрон сигарет чекишни ташлашга ёрдам бериши ва соғлиқ учун камроқ зарарли экани ҳақида эшитиш мумкин. Лекин бунинг ҳеч қандай илмий далил-исботлари йўқ. Эслашиб ўтиш жоизки, шу каби мавзуга аввалроқ ҳам тўхталиб ўтган эдик. Бугун эса унинг давоми сифатида бу мавзуга янада батафсил тўхталиб ўтмоқчимиз.

Электрон сигареталарни сотиш тақиқланган ва тақиқланмаган давлатлар

Қозоғистон, Туркия, Туркменистон, Корея Халқ Демократик Республикаси, Ҳиндистон, Эрон, Ироқ ва бошқа яна 35 та давлатда сотиш тақиқланган. Электрон сигареталар айланмаси эса 87 та давлатда тартибга солинади ва улар орасида Ўзбекистон ҳам бор. Қолган 74 давлатда эса электрон сигареталар айланмаси тартибга солинмаган.

Ўзбекистон Республикаси Божхона қўмитаси Ахборот хизмати раҳбарининг маълумотларига кўра, божхона хизмати органлари томонидан 2022 йилда жами 27 та қонунбузарлик ҳолатларида умумий қиймати 814,6 млн. сўмлик 36 392 дона электрон сигареталарнинг ноқонуний айланмасига чек қўйилган. 2023 йилда 42 та ҳолатда 11 млрд. 643 млн. сўмлик 110 430 дона электрон сигареталар аниқланган.

Дилнуро МАМАСАФОЕВА тайёрлади

Табиий ресурслар ҳар бир мамлакат учун асосий бойлик ҳисобланади. Бироқ, кўплаб мамлакатлар табиий бойликлари абадий эмаслигини билган ҳолда ўз туризм салоҳиятини яхшилаб бормоқда.

Бугунги кунга келиб бу соҳа ўнлаб мамлакатлар иқтисодиётининг энг кўп даромад келтираётган соҳаларидан бирига айланди. Жумладан, Америка Қўшма Штатлари 2023 йилда бу соҳадан 190 миллиард АҚШ долларидан кўпроқ даромад топган. Хитой бу борада иккинчи бўлиб, 154 миллиард АҚШ доллари фойда кўрган. Испания ҳам туристлар кўп ташриф буюрадиган мамлакат бўлиб, бу соҳа Испанияга йилига 68 миллиард АҚШ доллар фойда келтиради ва бу иқтисодиётнинг 5.2 фоизини ташкил қилади. Туркия ҳам туризмдан олинadиган даромадининг юқорилиги билан танилган. Денгиз соҳиллари билан машҳур мамлакатда туризм даромадининг катта қисмини ташкил қилади. 2023 йилда Туркия туризм даромади рекорд даража, 54.3 миллиард АҚШ доллари ташкил этди ва олдинги йилга қараганда 17 фоиз ошган. Умумий ташриф буюрувчиларнинг сони эса, 57.1 миллион кишини ташкил этган ва бу кўрсаткич 2022 йилга нисбатан 11.1 фоиз кўп демакдир. Шунингдек, Франция, Италия, Бирлашган Араб Амирликлари, Таиланд, Германия, Австралия каби мамлакатлар ҳам туристлар энг кўп ташриф буюрадиган ўлкалардир.

Кўриб турганингиздек, туризм катта даромад манбаи. Аксарият мамлакатларда эса туризмнинг фақатгина маълум тури ривожланган. Жумладан, Таиланд кўпроқ дам олиш мақсадида саёҳат қилинадиган мамлакатдир. Бирлашган Араб Амирликлари ҳам деярли тарихий обидаларга эга бўлмаган, туризмнинг замонавий йўналишлари ривожланган давлат ҳисобланади. Ўзбекистон ҳам четдан қараганда фақатгина Самарқанд, Бухоро, Хива каби шаҳарларда жойлашган тарихий обидалари билан туристларни жалб қиладиган мамлакатдек туюлади. Бироқ, бу мамлакатнинг очилмаган қирралари кўп. Жумладан, Ўзбекистонда экотуризмни ривожлантириш учун фойдаланиш мумкин бўлган бир неча турдаги табиий ва антропоген объектлар мавжуд. Зарафшон ва Угам-Чотқол миллий боғи ва бир неча қўриқхоналар шулар жумласидан. Ушбу масканлар Ўзбекистоннинг гўзал табиати ва ноёб қўриқланадиган ҳудудлари бўлиб, туристлар у ерда нодир ҳайвонлар ва қушлар оламини томоша қилиши ва табиий гўзалликдан баҳраманд бўлиши мумкин. Бундан ташқари, мусаффо кўллар ва сершовқин дарё қирғоқлари ҳам дам олиш учун ажойиб жойлар ҳисобланади. Шунингдек, Ўзбекистонда Булунғур туманида жойлашган Омонқўтон, Жиззах вилоятидаги Арнасой кўли яқинидаги иссиқ булоқлар каби бир қатор табиий термал булоқларда, соғлиқ учун фойдали шароитларда дам олиш имкони мавжуд. Бу жойлар экотуризмнинг янада ривожланишида муҳим аҳамият касб этади ва сайёҳларга янги тажрибалар ва билимлар беради. Шунингдек, мамлакатимизнинг яна бир неча тоғли туристик имкониятга эга ҳудудлари бор. Жумладан, Тошкент вилоятидаги Чимён тоғлари ва Чорвоқ сув омбори билан ўралган ҳудудда тоғ чанғиси билан шуғулланиш, дор йўлида (канат) табиатнинг бетақрор кўринишини юқори баландликдан томоша қилиш каби имкониятлар мавжуд. Сурхондарё вилоятида жойлашган Бойсун тоғлари ҳам ўзининг бетақрор маданияти ва табиати билан танилган. Бу ҳудуд UNESCOнинг Жаҳон маданий мероси рўйхатига киритилган. Жиззах вилоятидаги Зомин миллий табиат боғи эса тоза тоғ ҳавоси ва гўзал тоғ манзаралари билан дам олувчилар ва табиатсеварларни ўзига жалб қилади. Самарқанд вилоятидаги Ҳазрати Довуд маскани асосан зиёрат туризми учун қадрланадиган тоғли ҳудуд ҳисобланади. Самарқанд ва Навоий вилоятлари орасида жойлашган Нурота тоғларида кўплаб ёввойи ҳайвонлар ва ўсимликлар дунёсини томоша қилиш мумкин. Юқоридаги объектлар табиат билан уйғунликда дам олиш, сайёрамизнинг энг баланд нуқталарига кўтарилиш ва Ўзбекистоннинг ноёб ҳайвонот ва наботот оламиндан баҳраманд бўлишни истаган туристлар учун энг яхши жойлардан биридир.

Шунингдек, воҳанинг тоғли ҳудудларида чорвачилик билан шуғулланаётган инсонларнинг турмуш тарзини тартиб қилган ҳолда мамлакатимиз ва чет эл туристларини бепоён ва баланд тоғлар қўйнига жалб қилиш мумкин. Ушбу масканларда қулай шарт-шароитга эга ўтовлар барпо қилиб, от, туя, эшак каби уловларда тоғ бўйлаб саёҳат қилиш шароитларини ҳам яратиш лозим. Шахсан менга айнан шундай ҳудудларда яшайдиган аҳолининг баҳор ва куздаги ёмғирли, сершамол, ёздаги жазирама кунларда қандай кун кечирishi жуда қизиқ. Юртимизнинг тоғли ҳудудлари нафақат гўзалликка, балки қадимий маданий ва тарихий меросга ҳам бойдир. Шунинг учун бу ерларга сафар қилиш кишиларга унутилмас тажриба ва онларни тақдим қилади. Ҳар бир ҳудуднинг ўзига хос хусусиятлари ва қизиқарли жойлари бор.

Мамлакатимизда бундай жойлар саноксиз, аммо ушбу жойларга олиб боровчи йўлларнинг ҳаммаси ҳам талаб даражасида эмас. Бундан ташқари, санаб ўтилган жойларнинг ҳаммаси ҳам дам олиш, овқатланиш, тунаб қолиш каби шароитлар билан таъминланмаган. Бунинг учун биринчи навбатда ҳукумат томонидан катта маблағ ажратиш ёки ушбу ҳудудларни тадбиркорларга ижарага бериш керак бизнингча. Мисол учун қўриқхоналар ва ўрмонларни ижарага бериш орқали кемпинг, ўтов, эко уй ва ҳайвонларни кузатиш имконини берувчи зоналар очиш мумкин. Тоғли ҳудудларда дор йўллари қуриш орқали туристларни янги манзилларга жалб қилиш мумкин. Бундан ташқари, Айдаркўл кўли ва Орол денгизи каби экологик ноқулайликка дуч келган сув ҳавзалари атрофида ҳам экологик туризмни ривожлантиришга бўлган қизиқиш ортиб бормоқда. Бу каби жойларда экологик туризмни ривожлантиришдан мақсад атроф-муҳит ҳақидаги билимларни ошириш, табиий ресурсларни муҳофаза қилиш ва маҳаллий аҳолининг турмуш шароитини яхшилашдан иборатдир. Айдаркўл йил давомида турли хил кўчиб ўтувчи қушлар ва сув қушларини кузатиш учун ажойиб жойдир. Шунингдек, кўл балиқчилик ва дала ҳовлиларида тунаб қолиш, табиат билан уйғунлик ичида дам олиш имкониятларини туҳфа қилади. Фотосаёҳатчилар учун эса ноёб табиат манзараларини суратга олиш имконияти мавжуд. Орол денгизида эса қуриб қолган сув тубига ташриф буюриб, сувсиз қолган кемалар қабристонини кузатиш, мавжуд экологик муаммоларни ўрганишга қаратилган таълим турларида қатнашиш мумкин. Шу билан бирга сиз маҳаллий аҳоли билан мулоқот қилиб, ҳунармандчилик маҳсулотларини сотиб олиш орқали улар иқтисодиётига ҳисса қўшишингиз мумкин.

ЎЗБЕКИСТОН ТУРИЗМ САЛОҲИЯТИ:

МАДАНИЙ ВА ЭКОТУРИЗМ

Юқорида санаб ўтганларимиз мамлакатимизнинг экотуризмга ихтисослашган ҳудудларидир. Бироқ, юртимиз тарихи жуда бой бўлиб, бу юртда туғилган тарихий шахсларнинг ҳаёти нафақат юртдошларимиз балки хоризмиклар учун ҳам қизиқ. Шундай экан, тарихий ва маданий ёдгорликларни хуш кўрувчи сайёҳлар учун юртимиздаги айрим манзилларни келтириб ўтамыз. Самарқанд, Бухоро, Хива, ва Шаҳрисабз каби шаҳарларда Ислом тарихи ва меъморлигининг бебаҳо намуналарини кўриш мумкин. Самарқанд Марказий Осиёнинг энг қадимий ва машҳур шаҳарларидан бири ҳисобланади. Самарқанднинг энг диққатга сазовор жойлари орасида Регистон майдони, Бибихоним масжиди, Шоҳи Зинда мажмуалари, Амир Темура мақбараси ва Улуғбек расадхонаси каби оламшумул иншоотлар мавжуд. Бухоро сайёҳларга кўплаб қадимий масжидлар, мадрасалар ва мақбараларни тақлиф этадиган яна бир тарихий шаҳар. Пои Калон мажмуаси, Исмоил Сомоний мақбараси, Арк қўрғони ва Лаби Ҳовуз майдони ҳам шаҳарнинг диққатга сазовор жойларидир. Хива эса Ичан қалъа деб номланувчи тарихий ички шаҳар билан машҳур. У ерда Муҳаммад Аминхон мадрасаси, Кўҳна Арк ва Ислом Хўжа минораси каби ноёб ва тарихий иншоотлар мавжуд. Амир Темура туғилган шаҳар сифатида танилган Шаҳрисабз эса Оқсарой саройи, Кўк гумбаз масжиди ва Ҳазрати Имом мажмуаси каби муҳим ёдгорликлар билан танилган. Сурхон воҳасининг жанубий чегарасида жойлашган Термиз шаҳри ҳам тарихий буддавий ёдгорликлари, қадимги Юнон-Бақтрия ва Қорахонийлар даврига оид топилмалари билан машҳур. Шунингдек, Тошкент, Фарғона, Қўқон каби шаҳарлар ҳам Ўзбекистоннинг кўп асрлик тарихи, маданияти ва санъатини акс эттирувчи ўзига хос ва ранг-баранг ёдгорликлари билан зиёратчиларни ўзига чорлайди.

Бу ҳудудларга мамлакат фуқароси сифатида албатта ташриф буюриш лозим. Чунки туристик ҳудудларимизни биринчи навбатда ўзимиз “реклама” қилишимиз лозим. Қолаверса, бадиий ва ҳужжатли фильмлар орқали ҳам сайёҳлар эътиборини тортиш имконияти мавжуд. Бундан ташқари, саёҳатнинг инсон саломатлиги учун ҳам фойдаси катта. Жумладан саёҳат стрессини камайтиради. Турли жойларни кезиш эса жисмоний фаолиятнинг умумий даражасини оширади. Янги тажриба ва таассуротлар руҳий енгиллик ва бахт ҳиссини уйғотади. Саёҳат давомида янги танишлар ва дўстлар орттириш ёлғизлик ҳиссини камайтиради. Бошқа маданиятларни ўрганиш ва уларнинг яшаш тарзини кўриш инсоннинг фикрлаш доирасини кенгайтиради. Шунингдек, янги жойлар янги ғояларнинг пайдо бўлишига сабаб бўлади. Умуман олганда саёҳат инсоннинг жисмоний, психологик ва эмоционал саломатлигига ижобий таъсир кўрсатиб, умумий ҳаёт сифатини яхшиланишига ҳисса қўшади.

ТИЛ БИЛГАН — ЭЛ БИЛАДИ

Чет тилларини ўрганиш, бир шахсда икки ва ундан ортиқ тилларни билиш жамиятдаги бошқа шахслардан кўра, кўпроқ имкониятга эга бўлишни билдиради. Бундан ташқари, бутун дунё олимлари тан олган китобларни асл тилида ўқиш, ўзини қизиқтирган мавзулардаги билимларни тушуниб, ўз мутахассисларидан ўрганиш инсонда ўзига бўлган ишончни оширади.

Мутахассисларнинг таъкидлашича, чет тилини ўрганишда янги ахборотни эслаб қолиш қобилияти яхшиланади, бу ўқиш вақтини камайтиради. Бунинг устига, кўп тил билладиганлар бир вақтнинг ўзиде кўп вазифаларни бажаришга мойил бўлади. Муомала маданиятини юксалтиради.

Мамлакатимизда таълим соҳасида олиб борилган ислохотлар натижасида кўплаб университетларда соҳага йўналтирилган чет тили билан биргаликда яна бир хорижий тил ўқитилиши йўлга қўйилган.

Хорижий тилларга ихтисослаштирилмаган олий таълим муассасаларида чет тилларини ўрганиш самарадорлиги мавзусида **Алишер Навоий номидаги Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети Хорижий тиллар кафедраси ўқитувчиси, мустақил тадқиқотчи Севара Чимпўлатова** билан суҳбатлашдик.

– Иккинчи тил ўқитилиши талабаларга қанчалик зарур деб ўйлайсиз?

– “Хорижий тилларни ўргатиш бўйича келажак учун мустақам пойдевор бўладиган янги тизимни йўлга қўйиш вақт-соати келди”, дейди ўзларининг маърузаларида ҳурматли Президентимиз Шавкат Мирзиёев. Ўзбекистоннинг ҳар бир етишиб келаётган ёш авлод ҳеч кимдан кам бўлмаган, дунё таълим стандартлари даражасига тўлиқ жавоб бера оладиган етук билимли-илмли бўлиши шарт ва бунга жон-жаҳдимиз билан киришишимиз керак. Бугунги кунга келиб хорижий тилларни ўрганишга бўлган талаб ва қизиқиш шунчалик кучайдики, боғча ёшидаги болалардан бошлаб катта ёшдаги мутахассисларгача чет тилини ўрганишга ҳаракат қилаяпти. Бу ижобий ҳолат албатта, чунки, тил ўрганиш ўша тилда гаплашувчи давлатлар маданияти, тарихи ва урф-одатларини ўрганиш билан бирга, шахсий манфаатлари йўлида ҳам эшиклар очилишига замин яратади. Қайд этиб ўтилганидек мамлакатимизда Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги Қонунини ҳамда Кадрлар тайёрлаш миллий дастури-ни амалга ошириш доирасида чет тилларига ўқитишнинг комплекс тизими, яъни уйғун камол топган ўқимишли, замонавий фикрловчи ёш авлодни шакллантиришга, республиканинг жаҳон

ҳамжамиятига янада йўналтирилган тизим яратилди. Бугунги кунда тил ўрганиш биз учун кўп имкониятлар эшигини очиб бермоқда. Молиявий ёки ижтимоий жиҳатдан қатъий назар чет тилида одамлар билан “ҳақиқий” алоқа қилишимизга, уларни тушунишимизга ёрдам беради. Дунё тобора глобаллашиб бораётган ва икки тилни билиш, шунчаки инсонлар учун оддий қизиқиш эмас, албатта бу замон талабига айланмоқда.

Мамлакатимизда ҳар йили илм-фаннинг бир нечта йўналиш танлаб олинди, алоҳида эътибор билан ривожлантирилмоқда. Бу йил чет тиллари ана шундай устувор соҳалар этиб белгиланган. Ўзбекистоннинг очиклик сиёсати, дунё бозорига фаол кириб бораётгани, барча соҳаларда халқаро ҳамкорлик кенгаётгани хорижий тилларни билишга эҳтиёжни оширмоқда.

Бугунги кунда юртимиздаги 25 та олий таълим муассасасида ўқитиш чет тилида олиб борилмоқда. 2016 йилда улар атиги 7 та эди. Халқаро тил сертификати олган битирувчи ўқувчилар сони охириги 3 йилда 10 бараварга ошган. Бу натижалар, албатта қувонарлидир.

Ушбу маълумотлар Вазирлар Маҳкамаси ҳузурида Хорижий тилларни ўрганишни оммалаштириш агентлиги томонидан ўрганишлари натижаси, деб маълум қилинди.

Бу Агентлик дунёда самарали натижа берган ўқитиш методикалари, дастур ва дарсликларини таълим тизимида жорий этиб, хорижий тилларни мукамал ўзлаштиришга кўмаклашади. Таълим муассасалари, тармоқлар ва ҳудудларнинг эҳтиёжидан келиб чиқиб, Шарқ ва Ғарб тилларини ўргатишни ташкиллаштиради, бу эса таълим сифати самарадорлигига ўз ҳиссасини қўшади.

– Бугун мамлакатимиздаги қайси олий таълим муассасаларида чет тиллари иккинчи тил сифатида ўқитилмоқда?

– Ҳозирги кунга келиб, республикаимизда чет тилларини ўрганиш жадаллашиб келмоқда ва давлат томонидан таъсис этилган олий таълим муассасалари мавжуд бўлиб, булардан – Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети ва Шарқшунослик университети, Самарқанд чет тиллари институти ва Алишер Навоий номидаги Тошкент давлат тил ва адабиёт университети ҳамда Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети каби бир қатор университетлар чет тиллари бўйича таянч муассаса сифатида белгиланган.

Ушбу олий таълим муассасаларида ҳозирги кунга келиб Шарқ ва Ғарб тиллари асосий чет тилли ёки иккинчи чет тиллари сифатида ўрганишни

оммалаштиришга жалб қилиш ташкил этилган. Бу тиллар доирасига француз, немис, испан, араб, форс, урду, ҳинд ва бошқа кўплаб тиллар талабалар томонидан қизиқиш билан ўрганиб келинаёпти.

Республикаимизда хорижий тиллар иккинчи чет тили бўлишига қарамай, олий таълим масканларида чет эл мутахассислари томонидан тилларни ўргатишга қаратилган тизимлар жорий қилинган.

Шу билан бир қаторда, ҳозирги замонавий жамиятда чет тиллари касбий таълимнинг муҳим таркибий қисмига айланмоқда. Турли соҳалардаги мутахассисларда чет эллик ҳамкорлар билан ҳамкорлик қилиш кўрсаткичи юқори бўлганлиги сабабли, уларда тил ўрганишга бўлган талаб юқоридир. Ҳозирда чет тиллари мактаб, коллеж, лицей, олий таълим муассасаларида ўргатилмоқда. Турли даражадаги тил билимига эга бўлмоқчи бўлганлар учун ўқув материалларининг инновацион турлари мавжуд эканлигини ҳам таъкидлаб ўтиш зарур. Умуман, хорижий тилларни ўқиш, ўрганиш долзарб мавзулардан бўлиб, бу жаҳада кўплаб мисол ва далиллар келтириш мумкин.

Умуман олганда, чет тилини ўрганишни оммалаштириш – бугунги таълим тизимидаги устувор мақсадлардан бирига айланди. Бунинг самараси эса ҳозир бутун мамлакат бўйлаб ёшлар орасида хорижий тилларни ўрганишга бўлган қизиқишнинг кескин ортиб кетгани яққол юзага чиқди. Таълим соҳасидаги бу саъй-ҳаракатлар хорижий тилларда таҳсил олиш ва ўқитишда дуч келадиган ҳар қандай масалаларни ҳал этиб, дунё миқёсида Ватанимиз равнақини кўрсата оладиган илм-фан, таълим ва тараққиёт нуфузини кўтаришга ўзининг салмоқли ҳиссасини қўшади.

– Тил ўрганаётган талаба-ёшларга хулоса сўз ўрнида тилакларингиз.

– Хулоса қилиб айтганда, чет тилларини ўрганиш учун олиб борилаётган ислохотлар ва қулайликлар барчаси ҳозирги ёшларимиз учун имкониятлар эшигини очади, деб бемалол айтишимиз мумкин. Бундай имкониятлардан тўғри ва самарали фойдаланган ҳолда чет тилларини мукамал ўрганиб, юртимиз келажаги, иқболи учун ўз ҳиссамизни қўшишимиз ва албатта ҳаётимизни янада осонлаштириш учун ўз билимимизга таянган ҳолда ихтиро, кашфиётлар қилишимиз зарур. Шунингдек, бизга яратилаётган имкониятлардан кенг қўламда фойдаланиб, Ўзбекистон ёшларини дунёга танитишимиз бизнинг мақсад ва бурчимизга айланиши керак эканлигини билишдир. Зеро, чет тилларини ўрганиш – давр талаби!

У. ҲАҚБЕРДИЕВА суҳбатлашди

Негадир юрагим сиқилаверади. Йўқ, чамаси, нима учун бу ҳолга тушимни биладигандекман. Лекин гап бунда эмас, балки давомийликда.

Ахир биз одамзод қалби шаббодога тутилган япроқ мисол айланиб – ўзгариб туради, дея биламиз, модомики шундай экан, нега тушкун кайфият менинг бағримга танда қўйди? Нега у кетмайди, мени тинч қўймайди?.. Билмайман. Аксинча: вақт ўтган сари тушкунлик юрагимнинг туб-тубига иниб, мустаҳкамланиб, аллақандай жинсга, масалан, тошга айланиб бораётгандек. Табиийки, мен ҳам бошқалар сингари баъзан у ёки бу баҳона сабаб юзaroқдаги бир дамлик қувончларга чалғийман, бироқ кейин барибир, қаърдан ётган ўша тошга – ўша кайфиятга қоқилиб тушавераман, тушавераман... Шунда мен кўпинча ва асосан ўзимни бир ёну, қолган барча одамларни иккинчи томон дея қабул қиламан: гўё улар ҳайқириб оқайтган дарёнинг нариги тарафида бўлса, менинг бир ўзим бу ёқда қолиб кетганман. Устига-устак, қош қорайиб бораётгандек. Ажабланирлиси шундаки, мен ёлғизлик ваҳмидан даҳшатга тушсам-да, негадир одамлар билан лик тўла иккинчи қирқоққа ўтиб, халос бўлишни хохламайман. Гўё мен бир оғир, тузалмас дардга чалинганману улар соппа-соғ. Ва мана шу дард мени улардан ажратиб қўйиб, узлатга абадул-абад парчинлаб ташлаган каби, энди у хузурга бориш, одамларга қўшилиб кулиш ва йиғлаш менга бир умрга манъ этилган сингари...

Мана, қаранг, неча фурсатдир қандай кайфият сиртмоғида талваса қиламан мен. Товба-товба, на жоним узиладую ва на лаънати сиртмоқ!..

Бугун ҳам унинг исканжасида тоқатим тоқ бўлганда шартта кийиндим-да, ташқарига чиқдим-кетдим. Чунки кўксимдаги тошнинг залвори тобора тош босаётганини сезиб, бундан тараддудга туша бошлаганим. Кўчада одамларнинг яхшиликлари, муруватларига рўбарў келсаму зора тош ҳам эрий қолса. Масалан, буйрақдаги туз мисол... Ахир, у ҳам оқат, сув ва ҳоказоларни нотўғри истеъмол қилишдан йиллар давомида инсон аъзосида йиғилган тошдек туз-да. Ёки туздек тош... Нима бўлгандаям бунинг ҳам вақтида олди олинмаса, соҳибини алал-оқибат турли азобларга, балоларга гирифтормай айлайди. Шунга ўхшаб мен ҳам ичимдаги тош билан узоқ муддат юришни ўзим ва ўзгаларнинг ҳаётига хатар, деб ўйлаб қолдим. У буйрақдаги тошдек эримаса ҳам, аримаса ҳам, лоақал ичда – ичкарида қолсин. Шундай дедиму ўзимни ташқарига урдим...

Одатдагидек, катта кўчага ёндош йўлакка тушиб олдим, мақсадим яқиндаги паркка кириш ва даракларнинг қузги қўшиғини бирров тинглаб қайтиш эди... Мен жуда оҳиста одимлаб борардим. Шу пайт орқадан қадам товуши эшитилди. Зум ўтмай ёнгинамдан муаттар буй таратиб, аллақандай ялтироқ либосга чулганган нотаниш аёл ўтиб қолди. Кайфиятим таъсирида, билмадим, унга берилиброқ эътибор қилдим. Ҳаммасидан олдин унинг хушбўйи аллақачон димоғимни қитқилаб улгурганди, айна чоғда аёлнинг қадди-қоматиға кўз солдим: энтиктирадиган даражада гўзал! Одимларим беихтиёр тезлашиб, аёлга мос юра кетдим. Анча муддат шу кўйи йўл босдик. Секин-аста вужудимни ёқимли титроқ қамрай бошлади. Юрак... юрак ўлгурнинг “така-пука”си бир пасда шунчалар бўлдики, энди қадамимни андак секинлатишга ва шу йўсин ҳаяжонимнинг аёл қулоғига етмаслиғига тиришдим.

Ботаётган қуёшнинг алвон рангига аёлнинг нимпушти либосию ундаги қирмизи дончалар пайдо қилган манзара шундай ярашиб тушгандики, асти қўяверинг: оламаро мутаносиблик, ҳамоҳанглик деганлари шу бўлса керак деб ўйлаб қоласан. Очиқ елкаларини тўлдириб, дам у, дам бу ёнига чулғаниб бораётган кўнғир сочлар қараган кишининг нашъу намосини кўзгаб, жувоннинг борлиғига ҳаёлгагина келиши мумкин бўлган афсонавий ҳусн бағишларди. Атрофга тўр солган шафақ тўлқинида аёл гўё қирмизиранг кемадек мағрур сузиб борар, мен эса кўзимни ундан узолмай йўрғалардим.

Оёқлар!.. Навбат уларга етганда нафасим чиндан-да қайтиб кетади ва бироз ўзимга келиб олиш учун нигоҳимни, албатта, атрофга чалғатаман. Ахир улар шунчалар бежирим ва жон олғучи эдики, бунақасини ҳатто чизиб ҳам уҳдасидан чиқиб бўлмасди. Ё қудратингдан!.. Мен тамоман асир бўлгандим. Ўзимдан беш-олти одим илгаридега кетаётган гўзал мавжудот борлиғига учиб борганча сингиб кетиш истагида ёнардим. Яна бағримда шунча қаноатни ҳис этардимки, унга кўра мен йиллардир озурда бўлган жонимни шу жононга бахшида қилгим, аниқроқ айтсам, унинг учун ширин жонимни жабборга топширгим келарди. Ниҳоят энди топгандек эдим ўша қимматни, жон тикишга арзигулик ўша борлиқни! Энди уни қочириб юбориб, қисматим томонидан ҳадя этилган қулай имконни бой бергим келмасди. Ахир, мен кўплар қатори қариб-чуриб тўшақда – яқинлар хузурда осуда жон беришдан нафратланардим-да...

Улуғбек ҲАМДАМ ТОШ

Хуллас, мен ҳамон унинг ортидан соядек эргашиб борардим, Раззоқ деб борардим, “Ёрдам эт!” деб ёлборардим... Аёл оёқлари юрагимга гўё кўринмас ришталар билан боғлангандек эди, у ҳар қадам олганида кўкрак қафасим ўйноқлаб кетарди. Хаёлимга “хиром айлаб борарди” ибораси урилди. Мен қаердадир ўқигандим: чамамда гўзал аёлларнинг чиройли қадам олишлари шундай таърифланарди. Ҳа-ҳа, у юрмасди, балки айнан хиром айларди: навозиш ила, сеҳр ва афсун ичра... Бир муддат кўзим тиниб, бошим айланиб кетди. Қадамимни секинлатмоқчи, гўзаллик таратаётган нурдан хиёл узоқлашмоқчи ва шу тариқа ичимдаги мувозанатни қайта тикламоқчи бўлдим. Бироқ оёқларим менга бўйсунмасди. Оёқ не, энди менинг бутун борлигим, тақдирим аёлнинг измида, ундан таралаётган аллақандай чексиз даражадаги хузурбахш куйнинг, овозсиз бир қўшиқнинг этагида банди эди. Ҳа-ҳа, банди эди!..

Мен керакли сўзни – моҳиятни очиб бергучи калитни топиб олганга ўхшардим: аёлнинг шу туриши, шу кетиши, шу қиёфа-ю шу ҳоли ажиб бир қўшиқ эдики, мен жон қулоқларим билан уни эшитардим, бутун борлигим – жисму жоним қўшиқ измида, унга мутаносиб тебранарди. Шунда менинг ўзим ҳам шафақ рангида чўмилаётган дарахтзор (биз паркка кириб боргандик) ичра сузиб борардим. Атрофни, атроф не, оламини, ботинимдаги оғриқли оламинни – бадбин кайфиятимни – бағримда чўкиб ётган тошни, унинг залворли азобини унутгандим. Ҳайҳот, дунёда шундай саодатлар ҳам бор экану биз ғафлат босиб қаёқларда юрган эканмиз!..

Дарахтзор тугаб, биз яна катта йўл ёқасига чиқиб қолдик. Аёл чапда кўринган бозор томон юрди. Мен унга эргашдим. Кейин у одамлар тўпланиб турган жойда тўхтади. Мен ҳам яқинлашиб оёқ илдим, узоқроқда эмас, йўқ-йўқ, аёлнинг шундоқ биқинида. Хушбўйлари аримасдан уфуриб турадиган масофада тўхтаганим. Қандай бунга журъат этдим – ўзим ҳам билмайман. Билиб-сезиб турганим: аёл ўз борлиғи билан мени тобора махв этиб борар, мен эса шамдек эриб митаётганим...

Шу асно аёл ён томонга бир-икки одим ташлаб нимагадир қизиқсиниб қарай бошлади. Шунда мен унинг тўлин ойдек юзини, узун киприklarини, камон қошларини, гунча лабларини кўрдим. Ҳаяжонимга чегара йўқ эди. Беихтиёр иккала қўлим билан кўрагимни чангалладим: назаримда юрак ўлгур қафасни ёриб чиққудек талвасада қолганди...

– Юрмайсизми? – кимдир елкадан енгил туртди. Мен бехосдан олдинга мункиб кетдим ва шундоқ рўпарамда каттакон идишда қалашиб ётган балиқларга дуч келдим. Улар тирик эди! Сувсизликдан қийналиб, дам униси, дам буниси потраб осмонга сапчирди! Негадир шошиб аёлга қарадим: ёпирай, унинг кўзларида ёввойи бир шавқ ўйнади!.. Айниқса, балиқлар ҳар сапчиганида сичқонга ташланиш олдида турган мушукдек нимагадир шайланарди, дўндиқ лабларини ялаб, тамшанарди. Шунда менинг кўзимга унинг оғзи қип-қизил қонга ботгандек кўринди. Аслида лабдаги бўёққа тегиб кетгандир менинг нигоҳим ёки шафақнинг ол рангида шундай туюлгандир у. Ёки қирмизи либосининг кўз соққаларимда қолдирган сояси бўлиши ҳам мумкин-ку... Лекин мен учун аёл лаблари шу тобда барибир қон эди. Ҳа-ҳа, эндигина қотиллик қилган йиртқичнинг тумшугидек қон эди унинг оғзи!..

Аёл сотувчига нимадир деди. Сотувчи эса жавобан иккита каттагина балиқни олиб тарози палласига қўйди ва вазн кўрсатгичига қаради. Шу асно палладаги балиқлардан бири думини “тап-тап” этиб паллага урди. Аёлнинг кўзлари йилтиллаб, дамодам ютинди. Сотувчи эса балиқни бармоқлари билан босди, тинчлангандек бўлгач яна кўрсатгичга қаради. Балиқ яна потради. Тарози кўрсатгичи яна ўйнади. Сотувчининг сабри тошди, балиқни палладан стол устига олди-да, тарози тоши билан – худди пачоқроқ одамнинг кичикроқ калласидек келадиган думалоқ, қоп-қора тош билан нақ бошига жикқиллатиб туширди...

...Бирдан кўнглим айнади, ич-ичимдан нимадир отилиб келди. Мен ўзимни четга олишга улгуролмадим, аёлнинг шундоқ оёқлари остига қайт қилдим. Балиққа навбатда турганлар худди вабодан қочгандек ўзларини четга олдилар, жумладан аёл ҳам. Бироқ

ҳеч ким балиқ харид қилмасдан кетиб қолмади. Ҳатто аёл ҳам... Қусуқ унинг оёқларига, оплоқ туфлисига сачраган экан, гўдранганча (ҳар ҳолда мени сўқди) сумкачасидан салфетка чиқариб артти-да, сотувчи узатган халтага мамнун қўл чўзди...

Кимдир “Нима бўлди сизга?” дея менга ҳамдардлик билдирди, кўпчилик эса уришди. Сотувчи бўлса ҳайдашга уринди: “Боринг, кетинг бу ердан, савдониям ўлдирдингиз!.. – Кейин сансиради: – Обкет анави мағзавангни!..”

Лекин бу вақтда кекса бир киши қусқи устига тупроқ сепаяётганди... Тузукроқ разм солсам, мўйсафид жудаям ўзимга ўхшарди. Фақат ёшимизда катта фарқ бор эди, холос... Бошқа ҳеч нимани эслай олмайман: у ерда яна қанча муддат қолдим, аёл қаёққа кетди, қандай кетди – билмайман. Чунки мен бағримнинг туб-тубида чўкиб ётган ўша азим Тошга яна бошим билан урилгандим: дунё унга, яъни бошимга қўшилиб айланарди. Энди борлигимда чалинаётган куй-қўшиқ ғойиб бўлганди, унинг ўрнида яна аввалги бадбин кайфият ҳукмрон эди ва мен унинг мустаҳкам тўрлари чангалида ўзимни бениҳоя ночор ва ғариб сезардим...

Ўша кун кечаси мижжа қоқмай тўлғониб чиқдим. Тонга яқин эса кўзим илинибди. Кейин туш... Унда мен кўлимда тош билан кўчаларни кезар, дуч келган одамнинг бошига у билан урар, қонатар эканман. “Ахир бу... ахир бу тош менинг ичимда эди-ку, қачон, қандай қилиб кўлимга тушиб қолди? Нега у чиқиб кетди? Нима учун?..”, дея ўйлаб сиқиларканману негадир даҳшатли юмудан ўзимни тўхтатмас, тўғрироғи, тўхтатолмасмишман. Йўлимда учраган эрқагу аёл, каттаю кичик – бари-барининг юз-кўзини шафақ янглиғ қонга бўяб бўлгач, ҳов узоқда кўриниб турган тоққа шиддат билан йўналибман. Кўнглимга қулоқ тутсам, тоғнинг энг баланд чўққисига чиқиб, ҳаёт деб очаси – қуёшни тошбўрон қилишдек ёвуз ниятда ёнаётган эканман. Хаёлимда эса фақат бир манзара – сотувчининг балиқ бошини уриб мажағлагани ва аёлнинг қип-қизил оғзи айланар, айланар ва яна айланармиш...

1997 йил

ДЕПУТАТ БЕДОР БЎЛСА, САЙЛОВЧИ ОЛДИДА ЮЗИ ҚИЗАРМАЙДИ

Кейинги тўрт йилдаги фаолиятимизни таҳлил қила туриб, кўрдикки, сайловчилар билан 100 дан ортиқ сайёр қабуллар ўтказган бўлсак, энг кўп мурожаатлар йўл таъмирлаш, ичимлик суви ва уй-жой масалалари билан боғлиқ бўлди.

Шу давр мобайнида 500 дан ортиқ сайловчиларни қийнаб келаётган муаммоларни эшитиб, 100 га яқин депутатлик сўровлари чиқардик. Айтиш керакки, сайлов округидаги аҳоли мурожаатларининг 98 фоизи ижобий ечимини топди.

Кунни кеча доимий комиссия йиғилишида Тошкент шаҳар ободонлаштириш бошқармаси ҳисоботини эшитдик. Унда кўтарилган долзарб муаммоларни депутатлар билан жойларга чиқиб ўргандик. Илк манзилимиз Учтепа туманидаги ободонлаштириш бошқармаси идораси ва корхонасидаги мавжуд техникаларни сақлаш жойи бўлди. Афсуски, туманнинг ободонлаштириш идораси ходимлари учун берилган биноси талаб даражасида эмас. Шу сабабдан мавжуд техникаларни сақлаш ҳолати ҳам ачи-нарли аҳволда.

— Учтепа тумани ҳокимлигидан янги бино сўраб кўп бора мурожаат қилдик, — дейди Тошкент шаҳар Ободонлаштириш бошқармаси бошқарувчиси ўринбосари Равшан Фозилов. — Уч йилдан буён янги бино берилиши айтилади. Мазкур жойда ўттизга яқин техника, супурувчи, сув-сепувчи, юк ташувчи, тракторлар мавжуд. Иш яхши ташкил қилинган аммо, шароит яхши эмас. Жой муаммосини ҳал қилишда амалий ёрдам керак.

Р.Фозиловнинг айтишича, пойтахтимизнинг Сергели, Янгиҳаёт, Юнусобод туманларида Ободонлаштириш идораси намунали ҳолатда. Аммо, аксарият туманларда ободонлаштириш идораси жойи ҳам мавжуд эмас. Жумладан, Яққасарой туманида Ободонлаштириш идораси ўзига ажратилган жой мавжуд бўлмагани сабаб маҳалла идорасидан вақтинчалик кўним топган. Бу зарурий техникаларни сақлаш жойи ҳам йўқ дегани.

Таъкидлаш керакки, кейинги йилларда экологик вазиятни яхшилаш, чанг, қум бўронларининг атроф-муҳитга зарарли таъсирларини олдини олиш мақсадида «Яшил макон» умуммиллий лойиҳаси асосида бўш ҳудудларга дарахт кўчатлари экилмоқда. Бироқ ўрганишлар давомида суғориш тизими умуман мавжуд бўлмаган жойларга ҳам ниҳоллар экилган, оқибатда ниҳоллар «нобуд» бўлганини кўрдик. Шу асосда Назарбек кўприги (мости) ёнида ташкил этилган яшил ҳудудга ёз фаслида сув келмаслиги, аҳоли хонадонлари бирмунча узоклигини инobatга олиб, дарахтларни қуриб қолишини олдини олиш мақсадида суғориш тизимини ташкил қилиш масаласида мутасаддилар билан мулоқотда бўлдик. Ахир халқимизда «маслаҳатли тўй тарқамас» деган нақл бежизга айтилмаган.

Шуни ҳам айтиш жоизки, айна пайтда ҳам кўчат экиш мавсуми бошланди. Бу жараёнда ҳар бир ҳудуддаги масъул ташкилотлар Ободонлаштириш бошқармаси билан ҳамкорликда иш олиб боришса, юқоридаги каби кўнгилсиз ҳолатлар юз бермайди. Сабаби бошқарма қўлида суғориш тизими йўлга қўйилган ва эндиликда суғориш йўлга қўйиш режа қилинаётган ерларнинг дислокацияси мавжуд бўлиб, шу жойларга дарахт экилса мақсадга мувофиқ бўлади.

Прогнозларга кўра, жорий йилнинг ёзи кутилганидан иссиқ бўлишини инobatга олсак, бу жуда самарали ҳамкорлик бўлади.

Навбатдаги ўрганиш манзилимиз бошқарманинг дайди итларни сақлаш мақсадида ташкил этилган маскани бўлди. Қаровсиз қолдирилган итларни тутиб, олиб келиш автотранспорт воситаси, сақлашга мўлжалланган қафасларни кўздан кечирганимизда итлар учун қўшимча қафаслар ва озик-овқатлар захирасини ташкил этиш эҳтиёжи борлигини кўрдик. Бу борада кўнгилли тадбиркорларни жалб этишни режалаштирдик. Доимий комиссия аъзолари билан биргаликда аниқланган камчиликларни бартараф этиш бўйича назоратни олиб боришга келишиб олдик.

Қисқача айтганда, сайловчиларни рози қилиш, уларни қийнаётган муаммога ўз муаммосидек қараш ҳар бир мутасадди ва депутатнинг бош вазифаси бўлиб келаётир. Афсуски, аксарият депутатларимиз ўз вазифаларига суствалик билан қарашаётгани ҳам бор гап. Энг муҳими, халқ ишонч билдирган вакили халқи олдидаги масъулиятини залворини ҳис қилиб, бирозгина бедор бўлса бас.

Отабек ЖИЯНБОВ,

«Миллий тикланиш» партиясининг Тошкент шаҳар Кенгаши раиси

ТЕЛЕФОНСИЗ БИР КҮН

Ҳозирги кунда телефонсиз ҳаётни тасаввур қилиб бўлмайди гўё... Аммо бир вақтлар барча ишлар шу қурилмасиз ҳам аъло даражада битган.

Айниқса ёш авлод телефонсиз «нафас» олиб бўлмайди деб ўйлайди. Афсуски, кўп ёшларимиз мактабда, олий таълим даргоҳларида илм олиш жараёнида телефонида чалғиб қолаётгани ҳам ҳақиқат. Мактаб ўқувчиларига телефон олиб келмаслик талаби қўйилса ота-оналардан турлича жавоб бўлаётганлиги ҳам масалага аниқ ечим топилмаётганлигига сабаб бўлмоқда. Ривожланган асрда ушбу масалани ечими ҳам мураккаб жараёнга айланиб бўлган.

Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йил 21 майдаги 139-сон қарори қабул қилинган эди.

Шу асосида ишлаб чиқилган «Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларида мобиль телефонлардан фойдаланиш тартиби тўғрисида»ги Низомга мувофиқ ўқув даргоҳларида мобиль алоқа воситаларидан фойдаланиш тартибга солинади. Аммо бу Низом талаблари ҳам ёки талабларни бузганларга нисбатан таъсир чораси ҳам ушбу тартибни бузган ўқувчини бошқа ушбу хатоликни бошқа такрорламаслигига туртки бўла олмапти. Чунки ўқувчи дарс вақтида мобиль телефондан фойдаланиб, амалдаги тартибни бузади, педагог ходим ва мактаб маъмурияти ушбу ҳолатга нисбатан ўқувчининг ота-онасини чақиради ва ундан бу ҳолат такрорланмаслиги юзасидан ёзма қафолат хати олиб телефонни бериб юборади. Низомда талабларни бузганлик учун таъсир чоралари белгиланган бўлиб қуйидагича белгиланган, яъни: Учинчи бўлими «НИЗОМ ТАЛАБЛАРИНИ БУЗГАНЛИК УЧУН ЖАВОБГАРЛИК» деб номланган бўлиб, тўртта банддан иборат. Ушбу Низомнинг 13 ва 14-бандида таъсир чоралари белгиланган. Улар қуйидагича:

13. Ушбу Низом талабларини бузган таълим олувчиларга нисбатан қуйидаги таъсир кўрсатиш чоралари қўлланади:

огоҳлантириш;

уларнинг кундалик дафтарига ёзиб қўйиш;

ота-оналарини (уларнинг ўрнини босувчи шахсларни) хабардор қилиш ёки тушунтириш суҳбати ўтказиш учун таълим муассасасига чақириш.

Ушбу Низом талабларини бузган талабаларга нисбатан олий таълим муассасасининг ички тартиб-қоидаларига мувофиқ чоралар кўрилади.

14. Ушбу Низом талаблари бузилган тақдирда таълим муассасасининг ҳар қандай педагог ходими таълим олувчидан телефонни олиб қўйиш, ушбу Низомни бузганлик ҳолати тўғрисида билдиришнома расмийлаштириш ва уни телефон билан бирга таълим муассасасининг (факультетнинг) директори (деканга) ёки директор (декан) ўринбосарига, кейинчалик уни ота-оналарга (уларнинг ўрнини босувчи шахсларга, олий таълим муассасаларида эса – кураторга) бериш, ушбу Низом талаблари бузилганлиги ҳолатлари тўғрисида огоҳлантириш бериш ҳуқуқига эга.

Демак кўриниб турибдики қайта ушбу ҳолат такрорланса бошқа таъсир чораси мавжуд эмас, буни билган таълим олувчилар такроран ушбу қоидабузарликни содир этиши мумкин.

Ўқув муассасаларидан ташқари автомобил йўлларида ҳам, яъни йўлнинг ҳаракат қисмидан фойдаланаётган пиёдаларга уяли алоқа воситаларидан ташқари, теле- ва видеомаҳсулотларни томоша қилиш ҳам тақиқланган. Шунингдек, уларга радио тинглаш, аудиомаҳсулотларни томоша қилиш, китоб ёки даврий нашрларни ўқиш, умуман, киши диққатини жамлашга халаф берадиган турли электрон воситалардан фойдаланиш тақиқланган.

Юқорида келтириб ўтилган низом талабларини янада такомиллаштириш ва такрорий қоидабузарлик учун таъсир чорасини кучайтириш керак деб ўйлайман. Кенг жамоатчилик ва таълим муассасалари билан таълим даргоҳларида мобиль телефонлар билан боғлиқ учраб турадиган кўнгилсиз ҳолатлар таҳлил этилиб, амалдаги меъёрий ҳужжат бандлари ҳамда таъсир чоралари кучайтирилса мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Санжарали ИМОМОВ,

Халқ депутатлари Чилонзор туман Кенгаши депутати

2024 ЙИЛ 1 АПРЕЛДАН ҚАТТИҚ МАИШИЙ ЧИҚИНДИЛАРНИ ТЎПЛАШ ВА ОЛИБ ЧИҚИБ КЕТИШ ХИЗМАТЛАРИ МИҚДОРЛАРИГА ҚҚСНИНГ НОЛЬ СТАВКАСИ БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Ўзбекистон Республикасининг 2023 йил 28 декабрдаги ЎРҚ-891-сонли Қонунининг 4-моддаси, 16-бандига асосан 2024 йил 1 апрелдан Солиқ кодексининг 264-моддаси учинчи қисмида белгиланган санитария жиҳатдан тозалаш бўйича аҳолига кўрсатиладиган хизматларни реализация қилишга доир айланмага ноль даражали ставка бўйича солиқ имтиёзи бекор қилинди.

2024 йил 1 апрелдан қаттиқ маиший чиқиндиларни тўплаш ва олиб чиқиш хизматлари учун тариф миқдорида ҚҚС қўшиб ҳисобланади.

Унга кўра:

1. Аҳоли учун бир киши бир ойда – 8 400 сўм.
2. Бюджет ва ҳўжалик ташкилотлар 1 м³ – 100 774,88 сўм.
3. Сууюқ қаттиқ маиший чиқиндиларни олиб чиқиш бўйича кўрсатиладиган хизматлар учун бюджет ва ҳўжалик ташкилотлар 1 тн – 211 466,04 сўм.
4. Қаттиқ маиший чиқиндиларни «Оҳангарон» чиқинди ташлаш майдонига НД-

310 махсус автомашиналарида (центровоз) олиб чиқиш бўйича кўрсатиладиган хизматлар (ЧҚЮ ва УҚ филиали) 1 тн – 87 928,47 сўм.

5. Корхона ва ташкилот қаттиқ маиший чиқиндиларини (Яшнобод, Яққасарой ва Юнусобод, ЧҚЮ) пунктларига маиший чиқиндиларини қабул қилиш, утилизация қилиш (зичлаш) ва Оҳангарон полигонига ташиш бўйича кўрсатиладиган хизматлар (ЧҚЮ ва УҚ филиали) 1 тн – 130 436,70 сўм.

6. Корхона ва ташкилот қаттиқ маиший чиқиндиларини Оҳангарон полигонига қабул қилиш ва утилизация қилиш бўйича кўрсатиладиган хизматлар (ЧҚЮ ва УҚ филиали) 1 тн – 66 527,56 сўм.

7. Корхона ва ташкилотлардан Оҳангарон полигонига чиқинди қабул қилиш ва кўмиш бўйича кўрсатиладиган хизматлар (ЧҚЮ ва УҚ филиали) 1 тн – 964 445,46 сўм.

Юқоридаги тариф суммалари ҚҚС билан кўрсатилган.

TOSHKENT OQSHOMI МУАССИС: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКМИЛИГИ	Бош муҳаррир: Севдо НИЁЗОВА	«Toshkent oqshomi»дан олинган маълумотларда манба сифатида газета номи кўрсатилиши шарт. Муаллифлар фикри тахририят нуқтани назардан фаркланиши мумкин	"Niso nashriyot va matbaa uyi" босмахонасида чоп этилди. Манзил: Тошкент вилояти Ўрта Чирчиқ тумани, "Машъал" МФЙ, 1-уй.	2007 йил 19 январда Тошкент шаҳар Матбуот ва ахборот бошқармасида 02-001-рақами билан рўйхатга олинган. Нашр кўрсаткичи 563 Ҳажми — 2 босма табоқ, офсет усулида босилди. Адади 500 нусха, коғоз бичими А3	Газета тахририят компьютер марказида сахифаланди Тошпириш вақти 00:55 Тошпирилди 05:00 Бюропта -	
	Нашр учун масъул: З. НАЗАРОВ					